

Dr. Aáry-Tamás Lajost, az oktatási jogok miniszteri biztosát

A feladat- és hatásköréről szóló miniszteri rendelet szerint az oktatási jogok miniszteri biztosa, valamint az általa vezetett hivatal a gyermeket, a tanulót, a hallgatót, a kutatót, a pedagógust, az oktatót, a szülőt, valamint azok közösségeit megillető, oktatással kapcsolatos állampolgári jogok érvényesülésének elősegítésében működik közre. A fenti rendelkezésből az következik, hogy az oktatási biztos nem kizárólag diákjogi ombudsman, hanem minden, az oktatással kapcsolatos jog védelmében tevékenykedik. Munkáját következetesen a jogok, és soha nem az érdekek érvényesítőjeként végzi. Az Oktatási Jogok Biztosának Hivatala az Oktatási Minisztérium önálló belső szervezeti egysége. Az oktatási miniszter nevezi ki és menti fel az oktatási jogok biztosát, aki működése során a minisztérium szervezetében kizárólag a miniszternek tartozik felelősséggel. Az oktatási miniszter 1999. december 1-jével Dr. Aáry-Tamás Lajost bízta meg az oktatási jogok biztosa feladatának ellátásával.

– Hogyan kezdte a munkáját, alakítja az intézményt?

– Az oktatási biztos hivatala ombudsman-jellegű intézmény. Vizsgálati jogosultságokkal rendelkezik, a jogsérelem megszüntetése céljából *kezdemenyeyezést, ajánlást fogalmazhat meg*, tevékenységét bárki által megismerhető beszámolóban összegzi, és tájékoztatást kérhet az ajánlásai, illetve kezdeményezései nyomán tett intézkedésekről. Az is az intézmény sajátossága, hogy az ajánlás, kezdeményezés címzettje *nem köteles* azt elfogadni. Ugyanakkor érdemben válaszolnia érvekkel kell az ombudsman által felvetettekre, és esetleges eltérő álláspontját alá kell támasztania.

– Hivatalba lépése óta megkeresték már, vannak „ügyek”?

– Az elmúlt két hónapban közel hetven panasszal kerestek meg. A panaszok az oktatás minden területéről érkeztek. Nemcsak diákok, szülők, pedagógusok kérték segítségünket, hanem diákönkormányzatok, nevelőtestületek, szülői munkaközösségek is fordultak hozzánk. El kellett utasítanunk azokat a panaszokat, amelyek név nélkül érkeztek. Ugyanakkor a beadványt benyújtóknak lehetőségük van kérni nevük elhallgatását.

– Milyen munkamódszert tart eredményesnek?

– Tapasztalatom szerint oktatási kérdésekben érdemes élni a *közvetítés eszközeivel*. Az oktatási biztosnak minden esetben kezdeményeznie kell az egyeztetési eljárást az érintett felek között. A konfliktusok okát ugyanis nehéz a dokumentumokból kikövetkeztetni, ezért célszerűbb a *helyszíntre utazni* és arra kérni az érdekelteket, hogy közösen próbáljuk megtalálni a megoldást. Ezekben az esetekben fontos tényező, hogy a felek elfogadják az oktatási biztos vagy munkatársa személyét közvetítőnek, így segíthetünk a jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésében és alkalmazásában. Minden esetben arra fogok törekedni, hogy helyben alakítsák ki a későbbi konfliktusok feloldásának eljárását. Ez közvetett módon hatással lehet a többi oktatási intézmény jogszerű működésére is, s így megvalósulhat az ombudsman intézményének egyik

legfontosabb célja, nevezetesen *megszerezni az állampolgároknak a hatóságok és intézmények iránti bizalmát!*

– Mit tart eljövendő munkájában a legfontosabbnak?

– Az eljárásnak *szakszerűnek*, a körülményekhez mérten *gyorsnak, humánusnak* kell lennie. A biztos tevékenységének a panaszosok és az érintettek részéről ellenőrizhetőnek, az adatvédelmi szabályok betartásával „*átláthatónak*” kell lennie. E célok megvalósításakor a gyermekeknek, diákoknak, pedagógusoknak, hallgatóknak, oktatóknak, szülőknek és kutatóknak valamint a fenntartóknak *egyenlő partnereknek* kell lenniük. Lehetőséget kívánok teremteni arra, hogy minél több oktatási résztvevő számára ismertté váljon: amennyiben úgy érzi, hogy *oktatási jogait megsértették, jogában áll az oktatási ombudsmanhoz fordulni.*

– Hogyan forduljanak Önhöz az érintettek?

– Az oktatás résztvevői *írásbeli*, illetve *telefonos* kérelemmel fordulhatnak hivatalomhoz. Egyeztetett időpontban *személyesen*, illetve munkatársam is fogadják a panaszosokat. Ha *írásbeli* kérelemmel fordulnak a hivatalhoz, kérjük foglalják össze *röviden* panaszuk lényegét és csatolják az ügygel kapcsolatos dokumentumok másolatát.

Címünk:

Dr. Aáry-Tamás Lajos

1055. Bp. Szalay u. 10-14.

Telefon: (06-1) 302-0060

E-mail: oktatasi.biztos@om.hu

Aáry-Tamás Lajos „Magyarország – több kultúra egysége” című tanulmánya a Barátság 1997/6. számában jelent meg.